

En mulig årsag til ALS

Forskere ser på sammenhæng mellem el-ulykker og Amyotrofisk Lateral Sklerose

Af Jane W. Schelde

En omfattende dansk undersøgelse af dødsårsagen for mænd, der har været ansat på el-værker, viser, at mere end dobbelt så mange er døde af Amyotrofisk Lateral Sklerose (ALS) end i befolkningen generelt. Det tyder på, at der er en sammenhæng mellem elektriske stød eller elektromagnetiske felter og udvikling af ALS.

Det mener de to seniorforskere fra Institut for Epidemiologisk Kræftforskning i Kræftens Bekæmpelse, overlæge dr. med. Jørgen H. Olsen og læge ph.d. Christoffer Johansen, der har stået for undersøgelsen og netop er ved at lægge sidste hånd på en opfølgning og uddybning af det overraskende resultat.

De to forskere vil endnu ikke afsløre, hvad de er kommet frem til i anden del af undersøgelsen. Først når resultatet har været offentliggjort i et udenlandsk lægetidsskrift, vil forskerne fortælle, om den nye undersøgelse kan bekræfte formodningen.

Tilfældig opdagelse

Den formodede sammenhæng mellem elektromagnetiske felter og udvikling af ALS blev opdaget ved lidt af en tilfældighed. Opgaven for de to forskere var at påpege en eventuel sammenhæng mellem elektriske magnetfelter og risikoen for at få kræft. Derfor undersøgte de dødsårsagen for 21.236 mænd, der havde været ansat på et el-værk i perioden 1900-1993, og som var døde i perioden 1974-1993. Konklusionen var, at der ikke kunne påvises nogen sammenhæng, men forskerne konstaterede til gengæld, at 14 mænd var døde af ALS mod et forventet antal på seks. Resultatet blev kontrolleret ved at studere mændenes journaler.

“Tallene tyder på, at der er en sammenhæng mellem kraftige elektriske stød eller elektromagnetiske felter og ALS,” siger Christoffer Johansen, som mener, at med det betydelige antal personer, der indgik i undersøgelsen, er der stor sandsynlighed for, at de har fat i noget, der kan pege på én af årsagerne til ALS.

Formodningen understøttes af mindre, men lignende undersøgelser i bl.a. Sverige, England og USA, som dog ikke kun har påvist en sammenhæng til udvikling af ALS-sygdommen, men også andre neurologiske sygdomme som Parkinson syge, Alzheimers sygdom, senildemens og dissemineret sclerose. I første del af den danske undersøgelse var der ingen tegn på, at de danske elværksarbejdere også havde en større hyppighed af de andre sygdomme, men det vil den ny undersøgelse formentlig kunne give yderligere svar på.

Opfølgning på resultatet

Udgangspunktet for den ny undersøgelse har været teorien om, at kraftige elektriske stød kan påvirke de tilskadedkomne til senere hen at udvikle ALS. For at be- eller afkræfte denne teori har forskerne undersøgt samtlige anmeldte el-ulykker i Danmark siden 1968, hvor cpr-registret blev oprettet. I Rigsarkivet har forskerne haft adgang til elektricitetsrådets rapporter over de anmeldte stødulykker. Ved at samkøre dem med cpr-registret har forskerne kunne registrere, hvor mange elværksarbejdere, som har været impliceret i en ulykke, der har ALS eller en af de andre nævnte neurologiske sygdomme sammenlignet med normalbefolkningen. Ifølge Christoffer Johansen drejer det sig om ca. 3-4.000 personer.

Som nævnt er resultatet stadig ikke offentligt og vil formentlig først blive det i begyndelsen af næste år.

Undersøgelserne om sammenhængen mellem de elektromagnetiske felter og alvorlige sygdomme er blevet finansieret af Danske El-værkers Forening og Kræftens Bekæmpelse og har stået på siden 1992.